

Національний університет «Чернігівський колегіум»
імені Т.Г. Шевченка
Навчально-науковий інститут психології та соціальної роботи

**Навчально-методичні рекомендації до проведення виробничої
(психодіагностичної) практики студентів денної та заочної форми
навчання Спеціальності 053 психологія**

Чернігів
2021

УДК 378.147.091.33-027.22:37(072)
ББК Ю9р 30
М 54

Рецензенти:

Борец Ю.В. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології Академії Державної пенітенціарної служби України (м. Чернігів), доцент

Платонова О.Г. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної роботи та освітніх і педагогічних наук.

*Рекомендовано до друку вченою радою психолого-педагогічного факультету Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка
(протокол № 1 від 12.02.2021 р.)*

Методичні рекомендації до проведення виробничої (психодіагностичної) практики студентів 4 курсу спеціальності 053 «Психологія» / Упоряд. О.Л. Гірченко. Л.О. Ляховець. – Чн.: Національний університет «Чернігівський колегіум», 2020. – 42 с.

Професійне становлення сучасного психолога безпосередньо залежить від якісної практичної підготовки його в період навчання, саме таким чинником стає проходження виробничої практики, в ході якої у студента є можливість долучитися до виконання всіх напрямків роботи практичного психолога. Перебуваючи в середовищі фахової діяльності психолога, у студентів є можливість отримати практичні навички та усвідомити власні сили і спрямування у подальшій професійній самореалізації. Проходження виробничої практики дозволить майбутнім психологам використовувати отримані під час навчання знання, та водночас формувати професійне мислення, вміння вирішувати професійно-орієнтовані проблемні питання, формувати почуття відповідальності, професійної саморефлексії, культури ділової етики і спілкування, вміння швидко орієнтуватись в ситуації та приймати оптимальні рішення, вчитися “розпізнавати” та змістовно наповнювати свою роботу у взаємодії з особами, які цього потребують.

Методичні рекомендації можуть стати у нагоді науково-педагогічним і педагогічним працівникам, студентам, магістрам які цікавляться проблемами організації та проведення виробничої (психодіагностичної) практики.

ЗМІСТ

1. Загальні положення виробничої (психодіагностичної) практики.....	4
2. Мета і завдання виробничої (психодіагностичної) практики	5
3. Організація і проведення виробничої (психодіагностичної) практики.....	6
4. Зміст і структура виробничої (психодіагностичної) практики, тематичний план, індивідуальні завдання	9
5. Навчально-методичні матеріали	14
6. Форми і методи контролю.....	
7. Вимоги до оформлення звітної документації.....	15
8. Підведення підсумків практики	17
Рекомендована література.....	32
Додатки.....	34

1. Загальні положення виробничої (психодіагностичної) практики

Проходження виробничої (психодіагностичної) практики здобувачами вищої освіти спеціальності 053 Психологія є обов'язковою складовою навчання бакалаврів. Виробнича (психодіагностична) практика виступає інтегрованим і визначальним компонентом особистісно-професійного становлення майбутнього фахівця у різних галузях прикладної психології.

Під час практики бакалаври отримують можливість здобути практичні навички проведення психодіагностичної, психокорекційної, розвивальної та тренінгової роботи, застосовуючи отримані знання з різних галузей психології, та реалізуючи інноваційні методичні і дидактичні розробки й досягнення.

На проходження виробничої практики, згідно з навчальним планом, відводиться 270 год. (9 кредитів ECTS) у 8-му навчальному семестрі 4-го року навчання. Конкретні терміни проведення практики визначаються наказом ректора по НУ «ЧК» імені Т.Г. Шевченка і регламентується робочою програмою.

Робоча програма виробничої (психодіагностичної) практики складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки ОС «Бакалавр» спеціальності 053 Психологія. Підставою для розробки програми є:

- Закони України «Про освіту» та «Про вищу освіту»;
- Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах (наказ міністра освіти України від 2.06.93 р., №161);
- Положення про освітньо-кваліфікаційні рівні (ступеневу освіту) (постанова Кабінету Міністрів України від 20.01.98 р., № 65);
- Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затвердженого наказом Міністерства освіти України від 08.04.1993 р. № 93 зі змінами та доповненнями;
- Положення про організацію освітнього процесу у Національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка (затвердженого Вченою радою університету, протокол №10 від 25 квітня 2018 р.);
- Положення про організацію освітнього процесу у Національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка (затвердженого Вченою радою університету, протокол №1 від 31.08.2020 р.);
- Положення про організацію та проведення практики у Національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка (схвалено на засіданні Вченої ради НУ«ЧК», імені Т.Г. Шевченка, протокол №10 від 25 квітня 2018 р.)

2. Мета і завдання виробничої (психодіагностичної) практики

Загальною метою виробничої (психодіагностичної) практики є формування у студентів-практикантів фахових умінь та професійно важливих якостей і оволодіння на їх основі різними видами професійної діяльності на рівні, що відповідає освітньо-кваліфікаційній характеристиці спеціальності та професіограмі психолога, ОКР «Бакалавр».

Предметом даної практики є ознайомлення зі специфікою роботи практичних психологів різних видів організаційних процесів та установ (загальноосвітні школи, психологічні центри, військкомат та інші).

Завданнями практики виступають:

1. Поглиблення і удосконалення теоретичних знань і встановлення їх зв'язку з практичною діяльністю у відповідності до специфіки бази практики.
2. Розвиток особистісних якостей, необхідних психологу в його професійній діяльності (гуманістичної спрямованості, емпатійності, моральних якостей, соціального інтелекту, психологічного світогляду).
3. Розвиток практичного професійного інтелекту, професійних умінь і навичок: комунікативних, організаційних, діагностичних, конструктивних, просвітницьких, прогностичних, аналітичних, рефлексивних, дослідницьких, корекційних; професійна самореалізація.
4. Засвоєння сучасних психологічних методів і технік групової та індивідуальної роботи діагностичного, корекційного, консультативного, профілактичного, просвітницького характеру з різними категоріями клієнтів у дитячому, молодіжному та дорослому середовищі.

Спеціальні завдання практики передбачають:

- ознайомлення з особливостями планування та здійснення професійної діяльності практичного психолога в громадських і освітніх закладах;
- окреслення кола конкретних професійних завдань та проблем, що вирішує практичний психолог у своїй діяльності;
- ознайомлення з діагностичним інструментарієм, способами корекційного впливу на особистість та колектив, методами розвивальної та психопрофілактичної роботи, а також іншими засобами професійної діяльності практичного психолога;
- поглиблення та закріплення власних теоретичних знань з психології, набуття навичок використання їх у практичній діяльності;

- підготовка до проведення практичного психологічного дослідження, що відповідає основним функціям, виконуваним психологом бази практики;
- здійснення профорієнтаційної роботи (психологічні ігри, тренінги, профорієнтовані виховні заходи з метою популяризації професійної галузі практичної, соціальної та медичної психології);
- надбання навичок виконання функцій психолога на базі практики, здійснення власного психологічного дослідження;
- знайомство з матеріально-технічним забезпеченням кабінету психолога;
- вивчення та узагальнення досвіду психолога бази практики.

По закінченню виробничої практики студенти

повинні знати:

- нормативну документацію, що забезпечує організацію діяльності психолога закладів, баз практики різного типу;
- специфіку робочого режиму освітньої/не освітньої установи, напрямки діяльності колективу, функціональні обов'язки представників адміністрації і педагогічного колективу, інновації в організаційній діяльності;
- особливості здійснення виробничої/практичної діяльності психолога не освітньої установи.

повинні уміти:

- інтегрувати теоретичні знання у практичний досвід;
- реалізовувати методичні та дидактичні навички (планувати, організовувати й проводити заняття різного спрямування (діагностичні, корекційні, розвивальні, моніторингові, профорієнтаційні, просвітницькі, превентивні), зміст і специфіка яких відповідає профілю конкретної бази практики; складати конспекти проведених занять; добирати валідний та надійний діагностичний й ефективний корекційно-розвивальний інструментарій (для групової та індивідуальної роботи), який відповідає запиту клієнта чи освітньої/не освітньої установи;
- організовувати і проводити аудиторні, позааудиторні заняття просвітницької, популяризаторської, превентивної тематики із учнями освітніх установ/ співробітниками не освітніх закладів, скеровуючи їх активність, ініціативність; допитливість; організовувати і проводити заходи індивідуального чи групового характеру, обумовлені запитом клієнта(-ів)/бази практики.

Даний вид практики покликаний сформувати уміння і навички у студентів, пов'язані із здійсненням ними:

1) діяльності в якості психолога в психологічних службах державних, муніципальних органів, організаціях соціальної сфери і реабілітаційних центрах;

2) діяльності психолога в загальноосвітніх закладах.

Сукупність функцій, реалізованих студентами протягом виробничої практики в ролі стажерів, передбачає вирішення завдань, які стоять перед психологами відповідних баз практики:

- психодіагностика психічних процесів, властивостей, станів, утворень особистості і групи з метою психологічного супроводу;

- здійснення консультативної, психокорекційної і розвивальної роботи з метою надання допомоги у вирішенні психологічних проблем особистісного і/чи професійного розвитку.

3. Організація і проведення виробничої (психодіагностичної) практики

1. Базы практик

Кафедра екологічної психології та соціології визначає бази практики, які забезпечують одержання знань, умінь та практичних навичок в обсягах, визначених ОП бакалавра та програмою практики.

Базами практики можуть бути загальноосвітні школи різних форм власності (державні, приватні), професійно-технічні училища, технікуми, ЗВО, коледжі, гімназії, дитячі дошкільні/позашкільні заклади; організації, установи, підприємства різних форм власності та підпорядкування, дитячі центри, центри реабілітації, громадські об'єднання, психологічні служби районних, міських, обласного управління освіти, районні, міські, обласний центри сім'ї, служби соціальної допомоги населенню, військкомати тощо.

Обов'язковою вимогою до баз практики з психологічної практики є наявність штатної посади психолога та забезпеченість необхідних умов для реалізації психологом різних напрямків і форм фахової діяльності (психологічного консультування, психодіагностики, психопрофілактики, психокорекції, психологічного просвітництва).

Виробничу (психодіагностичну практику) студенти можуть проходити на базах практики м. Чернігова та області, а також за її межами або за місцем майбутнього працевлаштування/місцем проживання.

Враховуючи право здобувачів вищої освіти на визначення індивідуальної траєкторії освітньої діяльності, їм надається змога самостійного (за погодженням з фаховою кафедрою) обирати місце проходження практики.

2. Керівництво практикою

Відповідальність за організацію, проведення і контроль практики покладається на деканат психолого-педагогічного факультету/проректора з науково-педагогічної та навчальної роботи. Оперативне вирішення питань, пов'язаних з організацією і контролем практики на факультеті та її загальне керівництво здійснює керівник виробничої (психодіагностичної) практики кафедри.

Навчально-методичне керівництво і виконання програми виробничої (психодіагностичної) практики бакалаврів спеціальності 053 Психологія забезпечує профільна кафедра.

До керівництва практикою студентів залучаються досвідчені викладачі кафедр факультету, що забезпечують підготовку магістрів зазначеної спеціальності.

Керівник виробничої (психодіагностичної) практики кафедри зобов'язаний:

– здійснити розподіл студентів по базах практики (заклади освіти, установи та організації, які надали відповідні клопотання), підготувати проект наказу;

– забезпечити необхідною документацією методистів, керівників базових закладів освіти та інших баз, студентів-практикантів перед початком практики;

– організувати та провести настановчу конференцію з практики: надати рекомендації та настанови щодо її проходження, інструктаж з техніки безпеки, порядок та форму письмової звітності студентів про проходження практики;

– здійснювати контроль за виконанням студентами програми практики (перевірка індивідуального плану роботи студента-практиканта, контроль вчасності звітування);

– вибірково відвідувати заняття, виховні заходи, які проводить студент-практикант, аналізувати, оцінювати їх, надавати методичну допомогу; контролювати дотримання студентами правил внутрішнього розпорядку відповідних баз практики;

– співпрацювати з методистами фахових кафедр, працівниками баз практик (за необхідності), контролюючи своєчасність виставлення рекомендованих підсумкових оцінок з практики;

– організувати і провести підсумкову конференцію з практики, підвести її підсумки та оцінити результати; виступити зі звітом з практики на засіданні фахової кафедри;

– звітувати на засіданні вченої ради ППФ про хід, результати практики.

Методист виробничої (психодіагностичної) практики від фахової кафедри зобов'язаний:

- брати участь у настановчій і підсумковій конференціях з практики, у нарадах з питань практики на ППФ, в Університеті, на базах практики;
- визначати теми занять (психодіагностичного, корекційного, розвивального, позааудиторного виховного заходу – залежно від специфіки роботи психолога конкретної установи), що проводитимуться студентом на базі практики;
- надавати допомогу студенту-практиканту у складанні індивідуального плану роботи на весь період практики;
- спостерігати за практичною діяльністю студентів-практикантів, визначатися з рівнем їх підготовки до професійної діяльності, диференціювати завдання, які повинен виконати студент;
- відвідати проведені студентом-практикантом заняття (тренінг, групову діагностику, просвітницьке заняття) та позааудиторний захід (якщо він проводиться), проаналізувати й оцінити їх;
- записувати виконання свого навчального навантаження у Щоденниках практики студентів-практикантів;
- брати участь у проведенні заліку практики (методистразом з керівником практики кафедри оцінює роботу студента-практиканта).

Студент-практикант зобов'язаний:

- брати участь у настановній та підсумковій конференції з виробничої (психодіагностичної) практики;
- до початку практики отримати від керівника необхідні консультації щодо оформлення обов'язкової документації;
- отримати направлення на практику (якщо з бази практики надіслано клопотання щодо цього студента) і своєчасно прибути на базу практики;
- виконувати у повному обсязі всі завдання, передбачені програмою виробничої практики, вказівки методиста від кафедри, керівника практики;
- ознайомитися з правилами техніки безпеки бази практики й суворо дотримуватись їх;
- організувати свою діяльність відповідно до вимог Статуту баз практики, дотримуватись правил внутрішнього розпорядку баз практики;
- своєчасно оформити звітну документацію та скласти залік з практики.

Виробнича (психодіагностична) практика для студентів бакалавратури спеціальності 053 Психологія проводиться згідно з навчальним планом для денної та заочної форм навчання. Перед початком практики факультетський керівник організовує настановчу конференцію за участю практикантів та їх

методистів-керівників (які можуть бути співробітниками не тільки випускової, але й інших кафедр факультету, здійснюючих підготовку бакалаврів зазначеної спеціальності), де знайомить усіх з наказом ректора, програмою практики, метою, завданнями, термінами практики, основними вимогами щодо ведення облікової та звітної документації, розподілом студентів за методистами та базами практики, а також правами та обов'язками практикантів.

Пройдення виробничої практики для кожного студента регулюється індивідуальним планом. У разі виникнення у студента-практиканта труднощів, він звертається за індивідуальною консультацією до призначеного йому викладача-методиста, у разі, якщо труднощі методичного, дидактичного, організаційного характеру виникають у кількох студентів зразу, організовується групова консультація.

Завершується практика підсумковою конференцією, під час якої відбувається обговорення результатів проходження студентами виробничої (психодіагностичної) практики, слухаються відгуки викладачів-методистів від кафедри та представників альтернативних баз практики.

4. Зміст і структура виробничої (психодіагностичної) практики, тематичний план, індивідуальні завдання

Зміст виробничої (психодіагностичної) практики визначається програмою, а терміни і порядок проведення – навчальним планом випускової кафедри.

Виробнича (психодіагностична) практика включає в себе 3 змістовні модулі і враховує можливість реалізації індивідуальної освітньої траєкторії (практику можна проходити на базі освітніх закладів різного рівню акредитації та різних форм власності АБО на базі неосвітніх закладів/установ/організацій, до складу штату яких обов'язково входить психолог).

Змістовний модуль 1. «Ознайомлення з базою практики» передбачає:

1. Ознайомлення зі специфікою бази практики, узгодження графіку та змісту роботи студента-практиканта.

2. Вивчення змісту:

– форм, напрямків діяльності бази практики (документи планування і облік навчального навантаження; журналами напрямків роботи; плани роботи і звіти роботи психолога; нормативні і регламентуючі документи);

– статутних документів установи, програми суспільної діяльності закладу, посадової інструкції психолога та основної документації, яка ведеться психологом.

3. Ознайомлення з навчально-методичними матеріалами бази практики.

4. Вивчення діагностичного, психокорекційного інструментарію, який використовується психологом даної бази практики.

5. Аналіз змісту просвітницької та консультативно-методичної роботи та форм роботи студентів: індивідуальні та групові консультації, уроки, виступи; розвивально-корекційні заняття, профілактичні бесіди; тренінги, психогімнастичні заняття, участь у навчально-виховних заходах.

Види діяльності, що відображають специфіку галузей практичної психології та напрямку спеціалізації:

Зміст та види діяльності психолога у ЗОШ I-III ст., ліцеях, гімназіях, коледжах, інтернатах, позашкільних закладах, психологічних центрах, військкоматі та інших:

1. Практична самостійна психодіагностика: психологічне обстеження респондентів, встановлення психологічного діагнозу та визначення проблем, що утруднюють розвиток особистості.

2. Консультативно-методична допомога всім учасникам навчально-виховного процесу з питань навчання та виховання дітей та підлітків.

3. Просвітницька робота з підвищення психологічної культури у навчальних закладах та сім'ях.

4. Превентивне виховання, метою якого є формування в учнів орієнтації на ЗСЖ, профілактика алкоголізму, наркоманії, СНІДу та злочинності серед неповнолітніх.

5. Індивідуальна робота з дітьми та підлітками(діагностика, корекція, профілактика, прогностика, реабілітація).

Змістовний модуль 2. «Виконання обов'язків психолога».

Психодіагностична та корекційно-розвивальна робота.

В ході практичної роботи студентами проводяться індивідуальні і групові дослідження за стандартизованими і проєктивними методиками, які обираються студентами самостійно у відповідності до поставленого завдання. Уміння провести психодіагностичне обстеження полягає у:

- вивченні практичного запиту, формулюванні психологічної проблеми;
- висуванні гіпотез про причини явищ, які спостерігаються;
- коректному, теоретично обґрунтованому виборі методик проведення психодіагностичного обстеження з урахуванням поставлених завдань, відповідності віковій групі;
- обробку отриманих результатів і їх інтерпретацію в контексті проблемної ситуації;

- підбір методик здійснюється у відповідності до теми дослідження; - скласти розгорнену інтерпретацію отриманих даних і сформулювати рекомендації для подальшої психокорекційної роботи, програму психокорекційної або розвивальної роботи з досліджуваними.

Ефективність проведеної корекційно-розвивальної та просвітницької роботи потребує урахування наступних компонентів:

- чітко сформулювати основні цілі психокорекційної роботи;
- виділити коло задач, які повинні конкретизувати основну мету;
- визначити зміст корекційних занять з урахуванням структури індивідуально-психологічних особливостей досліджуваного, розвитку провідного виду діяльності;
- визначити форму роботи (групова, сімейна, індивідуальна);
- підібрати відповідні методи і техніки з урахуванням вікових, інтелектуальних і фізичних можливостей респондента;

Структура корекційного заняття(1-2), які є частиною корекційно-розвивальної програми, за якою працює психолог закладу.

1. Мета (наприклад: Розвиток мислення молодших школярів).
2. Завдання - це конкретизація мети, розподіл її на складові частини (наприклад: розвиток довільної пам'яті, логічного мислення).
3. Критерії добору в корекційну групу - це ознаки, наявність яких є показником для відвідування піддослідним занять тієї чи іншої корекційної програми. Ці ознаки можуть бути виділені: - за допомогою психодіагностичного дослідження; - під час спостережень за поведінкою особи.
4. Напрями корекційної роботи, етапи програми (наприклад, корекцію інтелектуального розвитку доцільно починати з розвитку сприйняття, а потім переходити до розвитку мислення).
5. Організація занять (врахувати кількість і вік учасників, регулярність і тривалість занять).
6. Перелік ігор і вправ, що відповідають цілям і завданням корекційної, розвивальної роботи.
7. Критерії ефективності заняття(проводиться повторна діагностика за тими методиками, які використовувалися до корекції).

Враховуючи особливості календарного терміну практики – III чверть навчального року, та традиції планування роботи, визначаємо наступні орієнтовні завдання та види діяльності студентів-практикантів, що проходять практику на базі **ЗОШ** (*орієнтовний план різних видів роботи*):

№	Зміст роботи	Форми та методи
1.	Психологічний супровід підлітків з метою поліпшення психологічної атмосфери в учнівському колективі та профілактики агресивної поведінки.	Групові бесіди, виховні години/години спілкування, консультації, ігрові методи.
2.	Робота з обдарованими дітьми з метою вивчення особливостей соціально-психологічної адаптації та визначення шляхів індивідуального підходу в навчанні і вихованні.	Діагностика характеру, здібностей, типу обдарованості, індивідуальні форми роботи, бесіди з батьками та вчителями, психологічний супровід, тренінг асертивності.
3.	Профілактика адиктивної поведінки з метою формування в учнів уміння протистояти негативним впливам, робити свідомий вибір ЗСЖ.	Факультативи, тренінги, уроки, виховні години, диспути, конкурси малюнків, індивідуальне консультування, «круглі столи» за участі представників медичних служб та правоохоронних органів.
4.	Профорієнтація старшокласників Дослідження професійних інтересів і нахилів учнів 9-х-11-х класів з метою стимулювання самопізнання, активізації соціального та професійного самовизначення. Визначення превалюючого типу здібностей та надання рекомендацій до відповідного профілю навчання	Діагностика здібностей, професійних інтересів та схильностей. Психологічна допомога учням у самовизначенні. Профорієнтаційні ігри, диспути, консультації.
5.	Розвиток особистісної зрілості і соціальної компетентності старшокласників. Розвиток особистісної зрілості, сприяння оволодінню навичками партнерського спілкування та саморегуляції, орієнтуванню у різноманітних життєвих ситуаціях, здатності знайти конструктивний вихід при зіткненні з труднощами в обраній галузі діяльності.	Групові розвиваючі заняття «Як протистояти тиску з боку однолітків», «Мої цілі і цінності», «Що таке соціальна компетентність особистості» тощо. Індивідуальні консультації, диспути, рольові ігри.

Зміст та види діяльності психологів у сфері соціально-психологічного захисту населення та психології сім'ї

Центри соціально-психологічної допомоги та реабілітації виконують широкий спектр робіт – від індивідуального консультування до організації вечорів відпочинку й зустрічей. Центри є осередками громадського життя, де активно працюють жіночі й підліткові клуби, різноманітні гуртки. Особливої

ваги набувають служби, що працюють з населенням району чи населеного пункту, що розташований у зоні підвищеного екологічного контролю.

Завдання в роботі психолога у сфері соціально-психологічного захисту населення та психології сім'ї формуються відповідно до профільної діяльності кожного окремого центру.

ПОКРОКОВА НАВІГАЦІЯ З ПРАКТИКИ

Діяльність студентів 4 курсу на період виробничої (психодіагностичної) практики у 1 тиждень включає:

1. Знайомство з адміністрацією закладу, психологом.

2. Ознайомлення з документацією психолога, його функціональними обов'язками, видами робіт та основними методиками діагностичної роботи, способами корекційного впливу на особистість та колектив, методами розвиваючої та психопрофілактичної роботи, та іншими засобами професійної діяльності практичного психолога;

3. Складання індивідуального плану своєї роботи (психодіагностичної, психокорекційної та психопрофілактичної).

Протягом 2-5 тижня студенти повинні:

1. Розробити та провести психодіагностичну роботу, яка передбачає: психологічне вивчення **однієї реальної проблемної ситуації** (ситуація обирається разом із психологом та узгоджується з методистом практики). Ситуація передбачає використання **не менше 5-ти різних** психодіагностичних методів та **методик**.

Студент оформлює наступну документацію:

а. Коротке описання психологічної проблеми (науковою, психологічною мовою), сучасні наукові теорії, що висвітлюють, пояснюють, аналізують обрану проблему (на 2-3 аркуші формату А4); визначення цілей і завдань застосування кожної з методик, аргументація вибору адекватного психодіагностичного інструментарію;

б. Протоколи обстеження з кожної методики, оформлені відповідно до існуючих вимог;

в. Загальний психологічний висновок, що містить основну отриману інформацію з досліджуваної проблеми, прогноз розвитку та практичні рекомендації психолога;

2. Виконати корекційно-розвивальну роботу:

а. За результатами психодіагностичної роботи формується група (або обирається особа), яка потребує психокорекційно-розвиваючого впливу.

б. Для цієї групи (особи) скласти план корекційної роботи, який передбачає **1-2** заняття. Провести корекційні заняття та підготувати протоколи їх проведення. Перед проведенням занять обов'язково ознайомити з ним групового керівника практики та узгодити з ним терміни проведення.

в. Психолог-практикант повинен запропонувати способи перевірки дієвості проведеної корекційно-розвивальної роботи та описати її ефективність.

г. Оформлення документації:

- цілі, обґрунтування обраної форми корекційно-розвивальної роботи з проблемою; контингенту, з яким вона проводиться;

- протоколи проведення корекційно-розвивальних занять (повна розробка кожного заняття окремо з описанням задач і вправ та самоаналізу проведеного заняття).

3. Здійснити психопрофілактичну роботу:

Провести два **профілактичні заняття** або заходи з тем: «Шляхи самовдосконалення та особистісного росту», «Пошук внутрішніх резервів при подоланні кризових життєвих ситуацій» (тематика профілактичних заходів може варіюватися залежно від потреб конкретної бази практики).

Здати план-конспект та аналіз проведених заходів.

4. Скласти звіт з описом узагальненого досвіду роботи практичного психолога бази практики. У звіті повинні бути відображені наступні моменти:

- функції, які виконуються психологом даного закладу чи організації;
- планування та організація роботи практичного психолога;
- окреслення кола конкретних професійних завдань та проблем, що вирішує практичний психолог у своїй діяльності;
- діагностичний інструментарій, способи корекційного впливу на особистість і колектив, методи розвиваючої і психопрофілактичної роботи, та інші засоби професійної діяльності, яким користується практичний психолог;
- матеріально-технічне забезпечення кабінету психолога;

На 6 тижні студенти, крім видів робіт, що проводилися протягом практики виконують такі види робіт:

- завершують оформлення звітної документації; готують ПДФ презентацію, стіннівку/проект (орієнтовану на популяризацію психологічних знань серед учнів) про проходження практики; беруть участь у підсумковій

конференції з виробничої практики; здають груповому керівнику на підпис звіт практики.

Змістовний модуль 3. «Підведення підсумків практики»:

По завершенню терміну практики студенти повинні здати наступну документацію (*Зразки оформлення документації дивіться у додатках (А-В)*):

Груповому керівнику, методисту з психології:

1. Короткий опис психологічної проблеми (науковою, психологічною мовою), сучасні наукові теорії з аналізу обраної проблеми (на 2-3 аркуші форматом А4), визначення цілей і завдань застосування кожної з п'яти методик, аргументація доцільності вибору саме цього психодіагностичного інструментарію. Протоколи обстеження з кожної методики, які оформлені відповідно до існуючих вимог. Психологічний висновок. Практичні рекомендації.

2. План психокорекційної роботи з обґрунтування саме такої форми роботи з проблемою, складу осіб, які входять до групи (якщо йдеться про групову корекцію) тощо. Опис всіх передбачених заходів (занять). Протоколи проведення психокорекційних занять.

3. Методичну розробку психопрофілактичного (профорієнтаційного) заходу проведеного у всій паралелі класів або у декількох паралелях (план, сценарій) та його аналіз.

4. Звіт з описанням узагальненого досвіду роботи практичного психолога бази практики.

5. Щоденник практики, в якому містяться щоденні записи про проведену діагностичну, корекційно-розвивальну, психопрофілактичну роботу, відвідані уроки, корекційні заходи, інші види робіт, що здійснювалися студентом на базі практики (*вимоги до ведення щоденника див. у додатках*).

6. Звіт-самоаналіз про специфіку проходження та аналіз результатів виробничої практики.

7. Характеристику на студента-практиканта, написану адміністрацією бази практики з оцінкою за практику, затверджену печаткою.

8. Презентацію ПДФ з проходження практики, та захистити її.

9. Прийняти участь у підсумковій конференції на факультеті.

Отже, досягнення закладених у програму виробничої практики мети і завдань, можливе лише за умови вчасної, послідовної реалізації визначених змістовними модулями структурних етапів.

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

1. Відвідати настановчу конференцію (ознайомитися із програмою практики; отримати індивідуальне завдання у методиста від кафедри і узгодити з ним індивідуальний план роботи на період проходження практики; ознайомитися з Щоденником практики; розпочати заповнення розділу «Індивідуальний план роботи студента-практиканта», враховуючи отримані індивідуальні завдання).

2. Ознайомитися зі специфікою бази практики, узгодити графік та зміст роботи студента-практиканта залежно від типу бази практики.

3. Вивчити зміст, форми, напрямки діяльності та документацію кафедри/циклової комісії (якщо практика відбувається в освітньому закладі будь-якого рівня акредитації та форми власності) або аналогічну інформацію про конкретний підрозділ альтернативної бази практики.

4. Розробити розгорнутий конспект проведення зазначених вище занять психодіагностичного, корекційно-розвивального, профілактичного характеру.

5. Оформити звітну документацію про результати проходження виробничої (психодіагностичної) практики: звіт-самоаналіз, щоденник.

9. Відвідати підсумкову конференцію з виробничої практики, презентувати результати її проходження (у будь-який зручний для магістранта спосіб).

5. Навчально-методичні матеріали

Тематику/напрямок для виробничої практики, що проходить на базах загальноосвітніх установ, психологічних служб державних, муніципальних організацій і соціальної сфери, пов'язаної з наданням психологічної, соціальної та реабілітаційної допомоги населенню, студент-практикант обирає самостійно. У своєму виборі він може керуватися:

- проблематикою емпіричного дослідження, окресленою в змісті виконуваної ним бакалаврської роботи;
- долученням до дослідження проблемного питання, над яким працює психолог обраної установи;
- тема може бути запропонована самим студентом, виходячи з його наукових інтересів, проте вона має відповідати функціональним завданням виробничої практики.

5.1. Методики вивчення особистості.

Психодіагностичне обстеження дітей дошкільного та молодшого шкільного віку.

Методика вивчення і оцінки особливостей сприйняття:

- методика «Чого не вистачає» (Р.С. Немов);

· методика «Які предмети сховані в малюнках» (Р.С. Немов).

Методика вивчення і оцінки особливостей пам'яті: слухової, зорової, моторнослухової, комбінованої пам'яті.

Методика вивчення особливості уваги:

· визначення точності уваги за методикою «Знайди та викресли» (Р.С. Немов);

· визначення точності уваги за методикою «Коректурна проба Бурдона».

Методики вивчення готовності дітей до навчання:

• тест Керна-Йерасека;

• графічний диктант (Б.Ельконін);

• методика дослідження мотивації (Гінзбург М.Р.);

• методика діагностики готовності дітей 6-7-річного віку до навчання в школі (Лемак М.В., Пащенко Т.В., Пузяк Н.П.);

• методика діагностики готовності до навчання в школі дітей шестирічного віку (Н.М. Стаденко, Т.Д. Ілляшенко, А.Г. Обухівська).

Методики діагностики деяких психічних станів особистості:

· методика дослідження адаптованості «Школа в тваринка»;

· методика визначення самооцінки;

· тест шкільної тривожності Філіпса;

· тест «Тривожність» (Р. Темпл, М. Доркі, В. Амен);

· показники особистісного егоцентризму (за методикою Т. Пашукової);

· тест «Страхи в будиночках»;

· методика «Паровозик»;

· методика визначення агресивності «Кактус».

Методики вивчення здібностей та інтелекту:

· таблиці Равена (шкала прогресивних матриць); · методика визначення рівня невербальної креативності (за П. Торренсом);

· тест інтелекту Р. Кеттелла;

· тест інтелекту Амтхауера.

Проективні методики дослідження особистості:

· методика «Дім - Дерево – Людина»;

· тест «Неіснуюча тварина»;

· тест «Малюнок дерева».

Методики виявлення та оцінки міжособистісних взаємин в колективі та сім'ї:

· методика «Кінетичний малюнок сім'ї»;

· методика дослідження міжособистісних взаємин дітей у сім'ї «Казки Дюса (Десперт)».

· методика «Шкала сімейного оточення» (Р.Г. Мус)

· методика «Аналіз сімейних взаємин» (В. Юстицький, Є.Г.Ейдемільер)

Психодіагностичне обстеження дітей підліткового та юнацького віку
Методика вивчення і оцінки особливостей пам'яті:

- визначення опосередкованого запам'ятовування за методикою Л.Виготського;
- визначення продуктивності запам'ятовування за методикою О. Лурії «Піктограми».

Методика вивчення особливості уваги:

- визначення точності уваги за методикою К.Іванова – Смоленського «Коректурна проба».

Методика вивчення і оцінки особливостей мислення:

- методика визначення стилю мислення А. Харрісона та Р. Бремсона.

Методики діагностики деяких психічних станів особистості:

- методика дослідження соціальної адаптованості;
- методика «Самооцінка психічних станів» (за Г. Айзенком);
- тест шкільної тривожності Філіпса;
- виявлення схильності до емпатії (за методикою І.Юсупова).

Методика вивчення темпераменту особистості:

- визначення типу темпераменту за методикою Г.Айзенка.

Методики вивчення характеру особистості:

- методика дослідження характеру особистості;
- тест «Самооцінка організованості».

Методики вивчення здібностей та інтелекту:

- таблиці Равена (шкала прогресивних матриць);
- методика визначення рівня невербальної креативності (за П. Торренсом);
- тест інтелекту Р. Кеттелла. Методика вивчення мотиваційної сфери і спрямованості особистості:

- тест «Структура інтересів і схильностей» (СІС).

Комплексні методики вивчення особистості:

- тест Кеттела (16 RF – опитувальник);
- вивчення акцентуації у підлітків за допомогою методики ЛеонгардаШмішека.

Проективні методики дослідження особистості:

- методика «Кінетичний малюнок сім'ї»;
- методика «Дім - Дерево – Людина»;
- тест «Неіснуюча тварина»; · тест «Малюнок дерева».

Методики виявлення та оцінки міжособистісних взаємин в колективі та сім'ї:

- дослідження міжособистісних стосунків за методикою В. Стефансона «Q – сортування»;

· методика дослідження міжособистісних взаємин дітей у сім'ї «Казки Дюса (Десперт).

Методики вивчення мотивації навчання:

· анкета для оцінювання рівня шкільної мотивації в адаптації Н. Лусканової (модифікована);

· опитувальник «Автономність – залежність особистості у навчальній діяльності» (Г. Пригніна);

· тест «Виявлення домінуючого мотиву навчання».

6. Форми і методи контролю

Щотижневий контроль має форму перевірки методистом практики індивідуального плану роботи студента, в якому висвітлюються етапи роботи та їх зміст (індивідуальний план – частина Щоденника практики).

Звітність з виробничої практики включає в себе: оформлення індивідуального плану роботи, оформлення звіту-самоаналізу з практики відповідно до вимог програми практики та матеріалів, які підтверджують зміст звіту (конспекти занять різних видів, передбачених завданнями виробничої практики АБО документація, передбачена вимогами для проходження практики на альтернативній базі).

Перед подачею звітної документації до захисту на підсумковій конференції, студент звітується перед методистом кафедри, який має оцінити виконані студентом індивідуальні завдання.

У період проведення практики контроль за її виконанням здійснюється як деканатом факультету, так і випусковою кафедрою.

Процес підсумкового оцінювання знань студентів передбачає:

- контроль проходження практики студентами методистом кафедри;

- перевірку керівниками Щоденника практики, звіту з практики та матеріалів, які підтверджують зміст звіту;

- захист звіту студентом на підсумковій конференції.

Під час захисту оцінюються:

- повнота і вчасність виконання програми практики;

- відповіді студента на поставлені запитання.

Підсумкова оцінка визначається наступним чином

	Види звітнього контролю	Кількість балів
1.	Оцінка діяльності студента методистом кафедри:	

1.1	Робота студента в термінах проходження практики: - систематичне відвідування бази практики; - своєчасне виконання індивідуального плану; - своєчасне подання звіту на перевірку.	20
1.2	Психодіагностичне обстеження(бланки, протоколи, інший інструментарій, кількісна та якісна обробка результатів).	20
1.3	Розробка та проведення корекційно-розвивального заняття.	15
1.4	Проведення профілактичного чи профорієнтаційного заходу.	15
2.	Оформлення звітної документації	15
3.	Виступ студента на підсумковій конференції	15
Всього		100

6. Вимоги до оформлення звітної документації

Вимоги до звітної документації

Якщо студент має намір проходити практику на альтернативній базі, то, орієнтовно, за тиждень-два до її початку він має написати відповідну заяву (Дод. А) та надати Клопотання від керівника бази альтернативної практики за його підписом, завіреним печаткою установи/організації/закладу (Дод. Б).

Практика магістра оцінюється за підсумками виконання всіх індивідуальних завдань і за умови наявності документації, яка підтверджує проходження практики.

Після закінчення виробничої (психодіагностичної) практики студент-практикант протягом **3-х днів з дати закінчення практики** подає на випускову кафедру наступні документи*:

1. Індивідуальний план роботи студента-практиканта та інформацію про щоденний облік проведеної роботи.
2. Оформлене психодіагностичне обстеження(бланки, протоколи, інший інструментарій, кількісна та якісна обробка результатів).
3. Протокол проведеного корекційно-розвивального заняття(з підписом та оцінкою психолога бази практики).
4. Конспект профілактичного чи профорієнтаційного заходу.
5. Звіт-самоаналіз стосовно проходження виробничої (психодіагностичної) практики.
6. Характеристику на студента з бази практики, яка докладається до його особової справи.

* – зазначені у пп. **1-6** документи входять до Щоденника виробничої (психодіагностичної) практики, зразок та електронну версію якого керівник практики кафедри надає студентам на настановній конференції

Вимоги до оформлення звіту

Матеріали до Щоденника практики та звіту (звіту-аналізу досвіду роботи психолога бази практики) готуються студентом кожного дня (відповідно до етапу та змісту діяльності практиканта), а безпосереднє оформлення звіту здійснюється протягом останнього тижня практики. Зміст звіту повинен розкривати знання і уміння студента, набуті ним у вирішенні питань, визначених метою і завданнями виробничої практики.

Структура звіту (Щоденника) з виробничої (педагогічної) практики:

1. Титульний аркуш
2. Індивідуальний план роботи магістра
3. Облік проведеної студентом-практикантом роботи
4. Плани-конспекти проведення занять
5. Звіт-самоаналіз щодо результатів проходження виробничої практики (Дод. І)
6. Характеристика на студента-практиканта (з альтернативних баз практики та для студентів заочного відділення)

Обсяг звіту становить довільну кількість сторінок комп'ютерного набору (але – не менше 10 сторінок).

Титульна сторінка (Дод. В), індивідуальний план роботи, облік проведеної роботи (Дод. Г) оформляються за встановленою формою.

Текст набирається на аркушах паперу стандартного формату А-4 з використанням шрифтів текстового редактора Times New Roman, кеглем 14, через 1,5 інтервали з дотриманням таких розмірів полів: верхнього і нижнього – 20 мм, лівого – 30 мм, правого – 10 мм.

Титульні сторінки конспектів корекційно-розвивального профілактичного чи профорієнтаційного заходів також оформляються за встановленою формою (Дод. Д, Е).

Список літератури та інших документальних джерел, використаних під час роботи, оформляється відповідно до діючих стандартів (ДСТУ-8302-2015).

Достовірність викладеної у звіті інформації засвідчується підписом методиста практики від кафедри.

7. Підведення підсумків практики

Підсумки виробничої (психодіагностичної) практики магістрів підбиваються у процесі складання диференційованого заліку (оцінка за який виставляється за шкалою ECTS та за національною шкалою «незадовільно – задовільно – добре – відмінно»).

Система перекладу балів в залікові оцінки		
За шкалою ECTS	За національною шкалою	За шкалою університету
A	5 (відмінно)	90-100
B	4 (дуже добре)	83-89
C	4 (добре)	75-82
D	3 (задовільно)	68-74
E	3 (достатньо)	60-67
FX	2 (незадовільно з можливістю повторного складання)	35-59
F	2 (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)	1-34

Зміст критеріїв оцінювання результатів практики:

Оцінка **«відмінно»** виставляється студенту, який виконав завдання практики вчасно і повному обсязі; продемонстрував глибоку теоретичні знання й уміння реалізувати їх при підготовці і проведенні навчальних занять різних видів. Продемонстрував вправність у застосуванні інноваційних технологій/новітнього інструментарію у проведенні діагностичних, корекційно-розвивальних, консультативних та ін. заходів. Показав ініціативність, активність, відповідальність у ході виконання професійних обов'язків. Продемонстрував здатність самостійно організовувати індивідуальну навчальну діяльність та брати участь у груповій роботі.

Щоденник практики оформлений вчасно, з дотриманням всіх вимог і охоплює весь період практики; характеристика-відгук методиста від кафедри – позитивна; рекомендована оцінка від психолога бази практики – «відмінно».

Оцінка **«дуже добре»** виставляється студенту, якщо він володіє матеріалом щодо проведення різних видів занять (психодіагностичних, корекційно-розвивальних, профілактичних, просвітницьких). При складанні методичних розробок корекційно-розвивальних, просвітницьких, профілактичних заходів припускається окремих огріхів, однак спроможний теоретично обґрунтувати загальні методичні підходи до вибору саме такого варіанту проведення заняття.

Демонструє зацікавленість, відповідальність, активність, але ініціативності та творчого підходу у розробці, організації і проведенні занять виявляє недостатньо.

Звітна документація подана вчасно, виконана у повному обсязі, характеристика-відгук методиста від кафедри позитивна; рекомендована оцінка від психолога альтернативної бази практики – «дуже добре».

Оцінка **«добре»** виставляється, якщо студент виявив досить повне володіння матеріалом (необхідним для виконання завдань практики), але

здебільшого – на рівні відтворення за аналогією; показав володіння практичними вміннями та навичками, але припустився окремих несуттєвих помилок, які не мають принципового значення. У підготовці розробок занять з певними огріхами здатен теоретично обґрунтувати методичні засади, розкрити специфіку застосування психодіагностичних чи корекційно-розвивальних методів, прийомів роботи.

Звітна документація подана вчасно, виконана у повному обсязі, характеристика-відгук методиста від кафедри позитивна; рекомендована оцінка від психолога альтернативної бази практики – «добре».

Оцінка **«задовільно»** виставляється студенту, якщо завдання практики виконано у неповному обсязі. Відтворення значної частини матеріалу відбувається на репродуктивному рівні, виникають методичні, дидактичні труднощі у ході підготовки розробок і проведення різних форм прикладних занять; студент використовує у роботі обмежений перелік діагностичних методик та корекційно-розвивальних технік, потребує допомоги методиста.

Звітна документація оформлена або у неповному обсязі, або з помилками. Характеристика-відгук методиста кафедри в цілому позитивна, рекомендована оцінка психолога від альтернативної бази практики – «задовільно».

Оцінка **«достатньо»** виставляється, якщо інформація, подана студентом у ході підготовки і проведення залікових заходів характеризується фрагментарністю, якщо практикант має труднощі з самостійною підготовкою розробок занять різного типу та їх проведенням.

Звітна документація оформлена неповно, з помилками або недооформлена, що утруднює її перевірку й оцінювання. Характеристика-відгук методиста або оцінка психолога від альтернативної бази практики – «задовільно».

Оцінка **«незадовільно»** виставляється, якщо при виконанні розробок занять різного типу студент продемонстрував серйозні прогалини у теоретичних знаннях; а викладений у розробках матеріал характеризується неправильністю тлумачення та фрагментарністю. Завдання практики не виконані, Щоденник і характеристика-відгук відсутні.

Виробнича (психодіагностична) практика завершується підсумковою конференцією. Після закінчення практики студенти протягом трьох днів подають методистам від кафедр звітні матеріали практики.

На захисті практики заслуховуються звіти студентів, обговорюються результати практики, методистами надається різнобічна оцінка роботи кожного студента, яка охоплює всі напрямки його діяльності.

Порядок захисту та підведення підсумків практики

1. До захисту практики допускаються студенти, які своєчасно і в повному обсязі виконали програму практики і надали в зазначені терміни всю звітну документацію.

2. Підставою для отримання диференційованого заліку виступає усний публічний звіт студента-практиканта (захист практики).

Під час звіту студент обов'язково висвітлює: цілі і завдань практики, загальну характеристику місця/бази (виробничої) практики, детальний опис виконаної роботи, висновки і пропозиції щодо змісту, організації практики та вдосконалення програми практики.

3. Аналіз результатів практики проводиться за наступними критеріями:

- обсяг виконаної роботи;
- якість висновків щодо власної діяльності у ролі практичного психолога і пропозицій з поліпшення проведення психодіагностичної практики;
- організованість, дисциплінованість і сумлінність ставлення студента до виконання завдань практики;
- своєчасність подання звітної документації та якість її оформлення.

4. Студент, який не виконав програму практики у повному обсязі з певної причини (недбале ставлення до своїх обов'язків практиканта, недотримання внутрішнього розпорядку бази практики тощо) не допускається до захисту практики і може бути відправлений на повторне її проходження з обов'язковим виконанням умов, визначених Університетом.

Рекомендована література

Основна:

1. Закон України “Про вищу освіту” № 1556-VII від 01.07.2014 р.
2. Кузікова С.Б. Комплексна програма вивчення курсу «Психологічна корекція»: Навчально-методичний посібник. - Суми: Редакційно-видавничій відділ СДПУ, 2001. - 80 с.
3. Положення про організацію та проведення практики у Національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка (схвалено на засіданні Вченої ради НУ«ЧК», імені Т.Г. Шевченка, протокол №10 від 25 квітня 2018 р.).
4. Яценко Т.С. Психологічні основи групової психокорекції. - К.:Прогрес, 1990. - 368 с.

Додаткова:

1. Александров А.А. Психодиагностика и психокоррекция. СПб.: Питер, 2008. 384 с.
2. Бурлачук Л.Ф., Морозов С.М. Словарь-справочник по психодиагностике. 3-е изд. СПб.: Питер, 2007.

3. Варга В.С., Пашенко Т.В. «Моя сім'я та Я»: програма корекції емоційновольової сфери дітей у контексті дитячо-батьківських стосунків / – Ужгород: Видавництво Олександри Гаркуші, 2011.- 144с.: іл.
4. Васьківська С.В. Основи психологічного консультування: навч. посіб. К.: Ніка-Центр, 2011. 424 с.
5. Волкова Н.П. Професійно-педагогічна комунікація: навч. посіб. К.: «Акадмвидав», 2006. 256 с.
6. Галян І.М. Психодіагностика: навч. посіб. К.: «Академвидав», 2011. 464 с.
7. Гамезо М.В. Старший дошкільник и младший школьник: психодіагностика и коррекция развития : учеб. пособие / М.В. Гамезо, В.С. Герасимова, Л.М. Орлова. – М.: Изд-во «Институт практической психологии»; Воронеж: НПО «МОДЭК», 1998. – 256 с. – (Сер.»Библиотека школьного психолога»). – Библиогр.: с. 245 – 248 (39 назв.).
8. Игумнов И.А. Психотерапия и психокоррекция детей и подростков. М.: Изд-во Ин-та психотерапии, 2000. 112 с.
9. Истратова О.Н., Эксакусто Т.В. Справочник по групповой психокоррекции. 2-е изд. Р-на-Д.: Феникс, 2008. 443 с.
- 10.Каліна Н.Ф. Психотерапія: підручник. К.: «Академвидав», 2010. 280 с.
- 11.Кузікова С.Б. Основи психокорекції: навч. посіб. К.: «Академвидав», 2012. 320 с.
- 12.Кузікова С.Б. Теорія і практика вікової психокорекції: навч. посіб. Суми: ВТД «Університетська книга», 2006. 384 с.
- 13.Пахальян В.Э. Групповой психологический тренинг. СПб., 2006. 224 с.
- 14.Малкина-Пых И.Г. Психологическая помощь в кризисных ситуациях. М.: Изд-во «Эксмо», 2005. 960 с.
- 15.Методичні рекомендації до проведення науково-педагогічної практики магістрів спеціальності 053 «Психологія». Упоряд., ред. Л.Д.Заграй, Г. М. Федоришин. Івано-Франківськ. 2017. 40 с.
- 16.Психологічне консультування та корекція. Модульно-рейтинговий курс: навч. посіб. К: ВД «Професіонал», 2005. 656 с.
- 17.Рудестам К. Групповая психотерапия. Коррекционные группы: теория и практика. СПб.: Питер Ком, 1998. 754 с.
- 18.Савчин М. Педагогічна психологія: навч. посіб. К.: «Академвидав», 2007. 424 с.
- 19.Степанов О.М., Фіцула М.М. Основи психології і педагогіки: навч. посіб. 3-те вид., допов. К.: «Акадмвидав», 2012. 528 с.
- 20.Фопель К.В. Психологические группы. М.: Генезис, 2008. 253 с.
- 21.Эксакусто Т.В. Практикум по групповой психокоррекции: тренинги, упражнения, ролевые игры. 3-е изд. Р-на-Д.: Феникс, 2010. 339 с.
- 22.Яценко Т.С. Теорія і практика групової психокорекції. Активне соціально-психологічне навчання: навч. посіб. К.: Вища шк., 2004. 679 с.
- 23.Яценко Т.С., Калачник І.В., Чорнуха І.О. Арт-терапевтичні технології в роботі психолога. К.: Марич, 2009. 68 с.

Електронні ресурси:

1. Основи психологічного консультування (лекційний курс): навч.-метод. посіб. для студентів спец. «Практична психологія»/ укладачі Б.А. Якимчук, І.А. Якимчук. – Умань: ПП Жовтий О.О., 2013. 204 с. URL: <https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/6789/232/1/ОСНОВИ%20ПСИХОЛОГІЧНОГО%20КОНСУЛЬТУВАННЯ.pdf>
2. Положення про організацію та проведення практики студентів Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка (від 25.04.2018 р.). URL: <https://drive.google.com/file/d/1g-N1qke7302Kluyk-W8Ug7jNeIXUuJCW/view>
3. Про освіту: Закон України № 2145-VIII. 05.09.2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
4. Хомич Г.О., Ткач Р.М. Основи психологічного консультування: навч. посіб. – К.: МАУП, 2004. – 152 с. URL: https://lkkeip.at.ua/_ld/1/146_up_31.pdf

ДОДАТКИ

Додаток А

Зразок написання заяви про вибір альтернативної бази практики

Декану
психолого-педагогічного факультету
доц. Скок А.Г.
студентки(-та) 41 гр., денної форми
навчання, спеціальності 053 Психологія

(ППП повністю)

Заява

Прошу дозволити мені проходити виробничу (психодіагностичну)
практику на базі

(повна і правильна назва організації/установи/підприємства, де проходитиме практика)

у період з __.__.202_ р. по __.__.202_ р. (6 тижнів).

Індивідуальні завдання виробничої (психодіагностичної) практики
зобов'язуюсь виконати вчасно і в повному обсязі.

дата

підпис/розшифровка

**Зразок оформлення клопотання*, яке студент приносить з
альтернативної бази практики**

(офіційний бланк альтернативної бази практики, якщо він є, повна назва бази
практики, юридична адреса, код ЄДРПОУ, якщо він є)

Декану психолого-педагогічного факультету
Національного університету «Чернігівський
колегіум» імені Т.Г. Шевченка
Аллі СКОК

*Про проходження
виробничої (педагогічної)
практики*

Прошу Вас направити для проходження виробничої (педагогічної)
практики на базі офіційна і повна назва організації

Іванову Іванну Іванівну, студентку 41 гр. бакалавріату, спеціальності 053
Психологія психолого-педагогічного факультету Національного університету
«Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка терміном з __.__.202_ р. по
__.__.202_ р. (6 тижнів) на безоплатній основі.
Методичну допомогу Івановій І.І. гарантуємо.

Посадова особа

Підпис/Розшифровка

М.П.

*Клопотання оформляється на офіційному бланку організації/установи/закладу, містить
повні реквізити конкретного підприємства.

Клопотання підписується керівником альтернативної бази практики або його
заступником та скріплюється печаткою.

**ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ЩОДЕННИКА
ВИРОБНИЧОЇ ПСИХОДІАГНОСТИЧНОЇ ПРАКТИКИ**

ТИТУЛЬНИЙ АРКУШ

**Національний університет «Чернігівський колегіум»
імені Т.Г. Шевченка
Психолого-педагогічний факультет**

**Щоденник
виробничої психодіагностичної практики**

студента(-ки) IV курсу _____ групи
психолого-педагогічного факультету

Прізвище, ім'я, по батькові _____

Щоденник розпочатий 20__ р.

Щоденник закінчений ..... 20__ р.

ПЕРША СТОРІНКА

(повна назва загальноосвітнього навчального закладу)

_____ клас (за яким закріплено студента)

Директор

прізвище, ім'я, по батькові

Заступник директора з виховної роботи _____

прізвище, ім'я, по батькові

Практичний психолог _____

прізвище, ім'я, по батькові

Класний керівник _____

прізвище, ім'я, по батькові

Керівник практики _____

прізвище, ім'я, по батькові

Методист практики _____

прізвище, ім'я, по батькові

ДРУГА СТОРІНКА

Список учнів класу

ТРЕТЯ СТОРІНКА

Розклад уроків закріпленого класу

Розпорядок роботи школи:

1 урок _____

2 урок _____

3 урок _____

4 урок _____

5 урок _____

6 урок _____

7 урок _____

ЧЕТВЕРТА СТОРІНКА

Інформація про кабінет психолога

1. Окремий кабінет (якщо немає, то з ким із співробітників) _____

2. Загальний метраж _____

3. Час роботи _____

4. Робоче місце психолога _____

5. Наявність куточка довіри _____

6. Психологічна література (яка Вас зацікавила) _____

7. Наявність діагностичного інструментарію _____

8. Роздатковий матеріал _____

9. Перелік звітної документації _____

ПРОТОКОЛ ПСИХОДІАГНОСТИЧНОГО ОБСТЕЖЕННЯ

Психолог _____

Дата проведення _____ Час _____

Вид діагностики _____ Клієнт(и) _____

(у разі групової вказати к-ть осіб)

Мета проведення: _____

Інструментарій: _____

Загальні спостереження: _____

Результати: _____

Висновки: _____

Рекомендації: _____

Психолог _____ (підпис)

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ТИТУЛЬНОЇ СТОРІНКИ ЗВІТУ

Міністерство освіти і науки України

**Національний університет «Чернігівський колегіум»
імені Т.Г. Шевченка**

Психолого-педагогічний факультет

Кафедра екологічної психології та соціології

ЗВІТ

**про проходження виробничої (психодіагностичної) практики
студента(ки) IV курсу ____ гр.**

семестр _____

оцінка _____

Методист кафедри:

_____
_____

Дата практики

СТРУКТУРА ЗВІТУ

Титульна сторінка

Зміст

Вступ. У цьому розділі зазначаються база, мета, завдання, структура виробничої практики, основні напрями теоретичної та практичної роботи, опис підготовчої роботи.

Дайте відповідь на наступні запитання:

1. Характеристика об'єкта практики (бази проходження навчальної практики). Мета та завдання дослідження.

Аналіз концепції дослідження за даною проблемою. Зміст конкретного завдання навчальної практики. Що ви планували спостерігати, вивчати, описувати, з'ясувати, досліджувати?

2. Чому досліджувана вами тематика є актуальною? У чому Ви вбачаєте суть проблеми?

3. Кого ви досліджували (класний колектив, кількість досліджуваних).

4. Яким чином було організовано спостереження та дослідницька робота? Як складався план роботи, терміни виконання різних видів діяльності. На чію допомогу Ви розраховували? Чи зверталися до класного керівника, чи спиралися на актив класу?

Основна частина. Описується весь процес організації діяльності під час проходження практики, загальні враження від спілкування з адміністрацією, вчителями, психологом. Представляється процедура та хід проведення дослідження. Коротко подаються отримані результати. Формулюються висновки та рекомендації у відповідності до проведеного дослідження. Описуються проблеми, що виникли.

Висновки. Дана частина звіту має розкривати значимість отриманих під час практики результатів, труднощі й проблеми, що виникли в ході роботи практиканта. Важливо відзначити умови й фактори успішного здійснення програми практики.

Текст звіту супроводжується необхідними поясненнями, зразками документів.

Додатки. До звіту варто додати матеріали й документи, які розкривають результати дослідження малої групи (класу) або особистості окремого учня: фотографії, відгуки учнів, батьків, вчителів, психолога тощо.

Обов'язковим додатком виступає проведений студентом **самоаналіз**.

САМОАНАЛІЗ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

студента _____

1. Які труднощі виникали у Вас під час практики? (вказати труднощі і розкрити їх причини)

---

2. Хто, на Вашу думку, спричинив виникнення цих труднощів (Ви самі, психолог, класний керівник, діти, хтось інший)

---

3. Яких знань Вам не вистачило для виконання завдань практики? _____

---

4. Самий цікавий фрагмент практики (інтерпретація) _____
